ke vragen aan de orde stelt. Dit zijn vragen naar de volwaardige plaats van eenieder in de samenleving en naar de rechtmatige kansen om als mens aan bod te komen, ingeacht zijn persoonlijke of sociale achtergrond. De Voorzitter en Gemeenschapsminister Jan Lenssens spraken beiden de hoop uit dat het Vlaams Welzijnscongres een rol zou spelen in het wekken van een "welzijnsbewustzijn" naar analogie met het milieubewustzijn.

Ter documentatie van het congres werd door prof. Dr. Frans Lammertyn en zijn medewerkers een reeks van 10 monografieën uitgewerkt. Dit resulteerde in het lijvig boek "De welzijnszorg in de Vlaamse Gemeenschap. Voorzieningen en overheidsbeleid" (Brussel, Kluwer Editoriaal, 543 blz.) Door de auteur werd een opgemerkt referaat gehouden waarin hij tien jaar welszijnszorgbeleid in Vlaanderen doorlichtte en uitdagingen voor de toekomst formuleerde.

Om het zogeheten "gestoffeerd welzijnsdossier" samen te stellen werd ook een beroep gedaan op het academisch en wetenschappelijk personeel van de universiteiten. Dat liet hen trouwens ook toe voeling te krijgen met praktijk- en beleidsvragen waarop zij in de toekomst de universitaire opleiding en het wetenschappelijk onderzoek kunnen oriënteren.

De K.U.Leuven nam haar verantwoordelijkheid hierbij ten volle op. Zij leverde niet alleen de congresvoorzitter (prof. Dr. H. Baert) en de hoofdinleider (prof. Dr. F. Lammertyn). Als commissievoorzitters traden op : prof. Dr. M. Van Wallehem en prof. Dr. L. Vandemeulebroecke. Referaathouders vanuit onze universiteit waren : prof. Dr. L. Lagrou, prof. Dr. F. Delmartino, Dr. J. Pacolet, Drs. I. Nicaise, Lic. S. Winters. Drs. B. Cockx trad op als rapporteur. Aan de Bijzondere Commissies werd medewerking verleend door : prof. Dr. K. Matthijs, prof. Dr. W. Leirman, prof. Dr. H. Deleeck, prof. Dr. W. Dumon en Dr. N. Vettenburg).

Het referatenboek : De welzijnszorg in de Vlaamse Gemeenschap. Facetten en standpunten (red. H. Baert, 406 blz.) is uitgegeven door Garant, Leuven. Het omvat bijdragen die voor studenten interessant studiemateriaal vormen. ■

WAAR VOOR JE GELD

THE LIMIT IS THE SKY

Het relaas van Bart De Moor van een onderzoeksverblijf aan Stanford University. Part four

Studeren in Stanford is totaal verschillend van studeren in Leuven. De verschillen zijn extreem. Wat opvalt is de ontspannen sfeer waarin iedereen het hele jaar door op de campus rondhangt. De outfit bij uitstek is een T-shirt, een zomerse broek of bermuda en alomtegenwoordige gymschoenen (liefst van een gekend merk). Het uitermate milde microklimaat van Stanford is hier natuurlijk niet vreemd aan. Nochtans verklaart dit niet alles. Zo zijn professoren nauwelijks te onderscheiden van studenten, behalve misschien doordat ze gemiddeld iets ouder zijn. En zelfs dat laatste is relatief. Een prof van 28 jaar is geen zeldzaamheid, een nogal scherp contrast met de Leuvense situatie. Kortom, iemand met pak en das is een zeldzaamheid. Zo kan je elke morgen John Mc Carthy, de uitvinder van de artificiële intelligentie, zien aankomen op het departement Computer Science. Met de fiets, in korte broek, en met op het hoofd een fietshelm met een achteruitkijkspiegeltje. De fiets is trouwens het vervoermiddel bij uitstek, maar het zijn dan wel echte fietsen van een gemiddeld betere kwaliteit dan de wrakken die men in Leuven tegenkomt (ik maak me sterk dat die daar goed zouden verkopen als antikwiteiten). Een andere prof van elektronika komt elke dag bij het leslokaal aan op zijn rolschaatsen. In België zou je hiermee gegarandeerd de nationale pers halen !

Credits

De studenten hebben gemiddeld slechts 2 uur les per dag. Dat komt door het kredietpuntensysteem (van actualiteit gesproken..:). In Stanford is het schooljaar verdeeld in vier trimesters (quarters). In Berkeley daarentegen heeft men een semesterindeling. Elke quarter kies je drie tot vier vakken. Meestal zijn twee tot drie ervan serieus, en zijn de resterende minder zwaar : een taalvak, een vak over menselijke seksualiteit (dat natuurlijk altijd onmiddellijk volgeboekt is), enz. Het is verplicht (mandatory) om 1 sportvak te kiezen (golf, football, surfen, zwemmen, basket...). Naargelang van de optie die je kiest, moet je wel een minimum aantal uren in een bepaalde richting volgen. Wanneer je voor een vak slaagt, krijg je een aantal credits, evenredig met de zwaarte van het vak. Wanneer je niet slaagt, kan je het gewoon opnieuw proberen, of kies je een ander vak dat je misschien beter ligt. Op deze manier is de studiebelasting op jaarbasis ongeveer 75 % van het Leuvense gemiddelde.

Pedaalemmers

Wat ik het meest apprecieer aan dit systeem is dat het vol interne, stabiliserende terugkoppelingen zit, die de kwaliteit en de motivatie ten top drijven. Elke student kiest zelf de vakken die hij wenst te volgen. Hierdoor is de individuele inzet bijzonder groot, soms zelfs op het naïeve af. Studenten trekken spontaan naar de bibliotheek en zoeken papers op in vakliteratuur. Als je ons Leuvense systeem hiermee vergelijkt, dan behandelen wij onze studenten wat de keuzevrijheid betreft als onnozele broekjes. Een pedagoog van Stanford vergeleek onze Leuvense studenten met pedaalemmers. We duwen op hun voet, scheppen alle leerstof erin en op het einde van het jaar draaien we de emmer om en schudden we alles er terug uit. Een ander voordeel van deze absolute keuzevrijheid is dat je vakken kan volgen in om het even welk departement van de universiteit. Zo kom je studenten tegen die hun hoofdvakken kiezen in wiskunde, maar hun bijvakken in het departement musicologie, zeg maar onze Belgische conservatoria. Zo kan iemand die bijzonder begaafd is in muziek, toch een diploma behalen in een andere richting, zonder daarom zijn muziek op te offeren. Het omgekeerde kan ook : regelmatig zie je in de lessen van "Signaalverwerking", een typisch elektronikavak, studenten musicologie zitten die zich specialiseren in rock and roll, en wel iets meer wensen te weten over de wiskundige aspecten van elektronische muziek.

Didactiek in het vizier

In een les zitten gewoonlijk 20 à 30 studenten. Hun assertiviteit zorgt ervoor dat er elke vijf à tien minuten een vraag wordt gesteld. Dit is een essentieel mentaliteitsverschil met onze Vlaamse student, aan wie van jongsafaan geleerd wordt om braaf mee in de pas te lopen en alleen in uiterste nood actief deel te nemen aan de les. Bij de Amerikanen komt op de eerste plaats de "freedom of speech" gedachte, in een extreme vorm : iedereen heeft op elk ogenblik het recht om wat dan ook te zeggen en te vragen, zolang het niet beledigend is voor anderen. In een typische Leuvense les wordt een vraagsteller, vooral door zijn medestudenten, veelal afgeschilderd als iemand die bij de prof in de gunst wil staan. Ik wil de lezer eraan herinneren dat Stanford een privé-universiteit is. De studenten betalen een forse som en willen dan ook waar voor hun geld. Slechte didactiek wordt niet geduld. Geeft een docent blijk van slechte didactische kwaliteiten, dan kiezen studenten dat vak niet meer, en wordt het automatisch afgevoerd. Deze flexibiliteit in het vakkenpakket laat ook toe om bepaalde vakken maar om de twee jaar te organiseren, zodat van examendruk bij de docenten ook nauwelijks sprake is. Een hint voor Leuven ? Het woord "brossen", in zijn zwaarste betekenis van systematisch spijbelen, komt niet voor in het Amerikaanse vocabularium. Trouwens, vele lessen worden op video opgenomen. Als je dan al eens een les mist, of als bijvoorbeeld een van de vakken die je volgt samenvalt met een ander vak uit je keuzepakket, dan kan je de video gaan bekijken in de bibliotheek. Een kostelijke grap, denkt U ? Niets is minder waar. Deze video's brengen geld op, en niet weinig ! Vooreerst worden sommigen lessen rechtstreeks doorgestraald naar naburige bedrijven in Silicon Valley, waar meerdere ingenieurs op die manier les volgen zonder dat ze daarom naar de campus moeten komen. Het is dan ook soms een beetje hallucinant wanneer de lesgever wordt onderbroken door een vraag uit de luidspreker, die door een van deze studenten op afstand wordt gesteld. De videobanden van de lessen worden ook verkocht aan belangstellende bedrijven buiten de Bay Area en aan instituten die gespecialiseerd zijn in de internationale verspreiding van dergelijke videotapes. Niet alleen voor de studenten is dit een voordeel, er zijn ook veel (jongere) docenten die zichzelf af en toe bekijken om hun didactiek te evalueren. Niet alleen hun benoeming hangt er rechtstreeks van af, zoals we later zullen zien. Doordat de tapes worden doorverkocht, moeten zij een internationale reputatie hooghouden.

Stanford Memorial Hall

Alles moet kunnen

In de meeste vakken wordt enorm veel aandacht besteed aan de creativiteit van de student. Een greep uit het rijke aanbod : in het kader van een cursus Industrial Design werd aan de studenten gevraagd om een fiets te maken, enkel en alleen met... papier. Pittig detail, de fiets moest echt kunnen rijden ! Je houdt het niet voor mogelijk, maar ongeveer elk groepje studenten slaagde erin om een min of meer berijdbaar vehikel voor de dag te toveren. Natuurlijk zakten de meeste fietsen als een pudding in mekaar na enkele yards, maar de moraal van het verhaal was belangrijk : the limit is the sky ! Alles moet kunnen. Niets is onmogelijk, als je maar slim genoeg bent. In een ander project, ditmaal bij de ingenieurs, moesten de studenten een auto ontwerpen die wordt aangedreven door zonne-energie. Hiermee nemen zij dan deel aan wedstrijden tegen andere universiteiten. In het departement van werktuigkunde konden studenten meewerken aan een nieuw revolutionair ontwerp van een ... boemerang, de Aerobie genaamd. Door ingewikkelde computersimulaties slaagden zij erin een aerodynamisch optimale design te ontwerpen in de vorm van een driehoek. Hierbij kwam ook een groot luik materiaalonderzoek aan bod. Speelgoed, denkt U, en U hebt gelijk. Maar er zijn ondertussen wel al miljoenen exemplaren van de Aerobie verkocht en de royalties vloeien rijkelijk naar het departement Mechanika.

"Fine" en "much fun"

Natuurlijk zijn er ook nadelen aan het systeem. Men zegt van de Amerikanen dat ze oppervlakkig zijn : afgestudeerden van Stanford hebben lang niet dezelfde algemene vorming als onze Leuvense studenten. Ze zijn wel meer gespecialiseerd in een specifiek domein. Of, om opnieuw een gemeenplaats te lanceren : wij weten iets van alles en nog wat, zij van zeer weinig alles. Daarom is het voor onze studenten ook zo boeiend om een jaar of meer te specialiseren in de States. Wat betreft moeilijkheidsgraad zijn er geen problemen (als je maar toegelaten wordt), maar tijdens de lessen worden de meest recente theorieën en resultaten gedoceerd, waarin de situatie in Stanford ook nogal eens kan verschillen van de Leuvense. Wat wel inherent is aan een topuniversiteit als Stanford, is de prestatiedruk. De meeste studenten zullen alles in het werk stellen om toch maar een goede beurt te maken tijdens hun verblijf in Stanford. Niemand zal ooit toegeven dat het hem of haar een dagje minder vergaat. Iedereen is altijd "fine", alles is "gone be great" en altijd is er "much fun". Anderzijds werkt deze sfeer ook wel stimulerend en blijf je nooit bij de pakken zitten, zelfs al is er wat tegenslag.

(wordt vervolgd) B.D.M.